

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2025-53-46>

УДК: 336.14

Посаднева Оксана Михайлівна

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування,
Херсонський національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8721-5124>

Смолієнко Вікторія Олександрівна

студентка,
Херсонський національний технічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-5762-2060>

Oksana Posadnieva, Viktoriia Smoliienko

Kherson National Technical University

**АНАЛІЗ ВПЛИВУ МІЖНАРОДНОЇ
ДОПОМОГИ НА РЕСУРСНУ БАЗУ
ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ****ANALYSIS OF THE IMPACT OF INTERNATIONAL
ASSISTANCE ON THE RESOURCE BASE
OF THE STATE BUDGET OF UKRAINE**

Анотація. У статті здійснено аналіз масштабів, джерел, структури та динаміки міжнародної фінансової допомоги, наданої Україні. Обґрунтовано, що в умовах повномасштабної війни зовнішня підтримка стала критичним чинником забезпечення платоспроможності держави. Проаналізовано динаміку грантової та кредитної підтримки з боку ключових партнерів. Визначено, що структура фінансування демонструє зміщення акценту від безповоротних грантів до кредитних ресурсів, що потенційно загрожує зростанням боргового навантаження. Наголошено на необхідності трансформації міжнародної підтримки з екстрених фінансових вливань на довгострокові інструменти сталого розвитку, з урахуванням викликів післявоєнного відновлення. Обґрунтовано необхідність підвищення ефективності координації донорських програм шляхом створення єдиної платформи управління міжнародною допомогою.

Ключові слова: міжнародна фінансова допомога, гранти, кредити, Державний бюджет України, зовнішнє фінансування.

Summary. The article analyses the scale, structure and dynamics of international financial assistance received by Ukraine in 2014-2024, with a focus on its importance for ensuring macrofinancial stability under martial law. The paper summarises the findings of Ukrainian researchers on the impact of foreign aid on the economic sustainability of the state and outlines the current challenges faced by Ukraine in the field of international cooperation. The emphasis is placed on the need for a systematic approach to monitoring and strategic planning to attract international support in the context of long-term post-war reconstruction. The features of international financial assistance to Ukraine in the period of 2022-2024 are studied, taking into account its dynamics, structural changes and fiscal significance in the context of war. The author classifies the main types of international financial assistance and analyses examples of its implementation by various donors. In particular, the emphasis is placed on the growing share of loans and guarantees compared to grants, which creates risks for the future budgetary and debt sustainability of the state. It is emphasised that the IMF's macroeconomic forecasts indicate that the deep budget deficit will remain in the medium term, especially without taking into account grants. This indicates the country's continued dependence on external financing to maintain budgetary balance and perform socially important functions. It is concluded that international assistance is strategically important not only for meeting the state's current needs in times of war but also for its post-war recovery and long-term development. The authors emphasise the need to move from emergency aid to comprehensive sustainable development programmes, as well as to establish coordination mechanisms between donors for effective resource management. In the medium term, it is important to gradually replace grant revenues with investment support mechanisms, which will reduce debt pressure, increase financial independence and strengthen Ukraine's economic security on the path to European integration.

Keywords: international financial assistance, grants, loans, State budget of Ukraine, external financing.

Постановка проблеми. Повномасштабне вторгнення російської федерації на територію України спричинило не лише масштабні руйнування інфраструктури, втрати людських життів і соціальні потрясіння, а й суттєво поглибило існуючі економічні дисбаланси. Зокрема, загострилась проблема дефіциту державного бюджету, яка і до цього у нашій країні мала хронічний характер. На тлі активних бойових дій суттєво скоротилися податкові надходження внаслідок зменшення кількості економічно активних суб'єктів, руйнування об'єктів оподаткування, вимушеного згорання виробництва та міграції населення. Водночас різко зросли потреби у фінансуванні оборонного сектору, гуманітарної допомоги, соціального забезпечення та відновлення критичної інфраструктури.

У таких умовах зовнішня підтримка міжнародних партнерів, зокрема у вигляді фінансової, технічної та гуманітарної допомоги, набула життєво важливого значення. Вона стала не лише інструментом для покриття дефіциту бюджету, але й ключовим фактором збереження макрофінансової стабільності та забезпечення базових потреб населення в умовах війни. Саме тому аналіз обсягів, джерел і структури міжнародної допомоги набуває особливої актуальності як з точки зору економічної аналітики, так і в контексті стратегічного планування подальшої відбудови держави.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці міжнародної взаємодії та підтримки України приділяли значну увагу вітчизняні науковці. Зокрема, О. Дем'янюк у своїх дослідженнях розглядала міжнародну допомогу як інструмент реалізації політики міжнародного розвитку, акцентуючи на зростанні обсягів фінансування, що свідчить про послідовність донорських країн у виконанні зобов'язань у сфері фінансової та технічної підтримки [1].

Істотний внесок у вивчення аспектів фінансової підтримки в умовах воєнного стану та в період післявоєнного відновлення України зробили Т. В. Мединська, І. Л. Боднарюк, Н. Р. Олійник [2], Н. В. Мороз, В. М. Косик [3], П. В. Щипанський, С. П. Леонтович, В. В. Сотник [4].

Питання участі міжнародних організацій у процесі надання допомоги розглядали у своїх роботах О. Литвинчук, А. Шевчук, О. Войтюк [5] та інші дослідники.

Окрему увагу впливу міжнародної фінансової допомоги на економічну стійкість України, гуманітарну ситуацію та її здатність протидіяти російській агресії приділили М. С. Прохорова та Я. М. Гуменюк [6].

Попри значний науковий доробок у зазначеній сфері, питання забезпечення подальшої підтримки України з боку міжнародних партнерів потребує постійного комплексного аналізу та актуалізованих досліджень.

Метою статті є здійснення аналізу масштабів, структури та динаміки міжнародної фінансової допомоги, наданої Україні у 2014–2024 роках, з урахуванням її ролі у забезпеченні макроекономічної стабільності в умовах воєнного стану, а також оцінити поточні виклики й перспективи зовнішньої підтримки з боку країн-партнерів.

Виклад основного матеріалу дослідження. З огляду на хронічний характер дефіциту Державного бюджету України, залучення зовнішніх джерел фінансування традиційно виступає одним із ключових інструментів забезпечення макрофінансової стабільності та збалансування централізованого фонду фінансових ресурсів держави. Іноземна допомога у вигляді кредитів, грантів, технічної та гуманітарної підтримки відіграє важливу роль у покритті бюджетних зобов'язань, особливо в умовах економічної нестабільності або форс-мажорних обставин, таких як військові конфлікти чи глобальні кризи.

Водночас обсяги, структура та умови надання зовнішньої фінансової допомоги змінювалися залежно від політичної ситуації, ступеня інтеграції України в міжнародні фінансові інституції, а також від зовнішніх викликів, з якими стикалась держава. Це зумовлює необхідність аналізу динаміки зовнішніх надходжень до Державного бюджету у ретроспективі, що дозволяє виявити ключові тенденції та оцінити роль міжнародної підтримки у формуванні бюджетної політики держави (рис. 1).

Аналіз динаміки зовнішньої фінансової підтримки, зображеної на рис. 1, свідчить про істотні коливання обсягів надходжень від іноземних держав та міжнародних організацій упродовж 2014–2024 років. У 2014–2015 роках, попри кризовий стан державних фінансів, обсяги зовнішньої допомоги залишалися порівняно низькими – 5 383 млн грн у 2014 році та 1 800,3 млн грн у 2015 році, що відповідно становило лише 1,51% та 0,34% від загального обсягу доходів Державного бюджету.

Натомість, із початком повномасштабного військового вторгнення у 2022 році спостерігається різке зростання міжнародної підтримки. Грантові ресурси забезпечили суттєву частку державних доходів – 26,92% у 2022 році, 16,22% у 2023 році та 15,11% у 2023 році. Незважаючи на те, що з 2022 року ця частка зменшувалася, проте у 2024 році вона залишалася вагомим, та у абсолютному виразі мала майже такий же розмір, як і у 2022 році. Така динаміка свідчить про критичну роль зовнішнього фінансування в умовах воєнного стану та обмежених внутрішніх ресурсів для забезпечення фіскальної стабільності.

Міжнародна підтримка реалізується у різних формах та може мати відмінні механізми надання залежно від її джерела, цілей та умов співпраці (табл. 1).

Рисунок 1 – Динаміка коштів, які надійшли від закордонних країн та міжнародних організацій до Державного бюджету України у вигляді грантів у 2014–2024 роках

Джерело: складено авторами за даними джерела [7].

Таблиця 1 – Типи фінансової допомоги для України

Тип допомоги	Визначення	Яким чином надається	Приклад
Гранти	Безповоротний фінансовий внесок	Грантові внески до трастового фонду Світового банку для України	1. Від США: через проєкт PEACE в Україні, реалізований Світовим банком, США надали \$7,3 млрд для компенсації соціальних витрат 2. Від ЄС: надав гранти та субсидії для покриття відсоткових платежів за кредитами, зокрема в межах інструменту MFA+
Гарантії	Зобов'язання третьої сторони покрити ризики, пов'язані з наданням кредиту Україні. Забезпечує доступ до ринків на більш вигідних для позичальника умовах	Кредитування через Трастовий фонд ADVANCE	Велика Британія та Японія надали гарантії на суму \$1,05 млрд для фінансування Світового банку, спрямованого на підтримку України
Кредити	Поворотний фінансовий внесок, який надається за різними умовами (методи погашення, відсоткові ставки, період надання)	Безпосереднє надання позики від кредитора для України Кредити макрофінансової допомоги ЄС	1. Макрофінансова допомога ЄС: у 2022 році ЄС надав Україні €11,6 млрд у вигляді кредитів; у 2023 році – €18 млрд через інструмент MFA+ 2. Міжнародний валютний фонд (МВФ): у березні 2023 року МВФ затвердив 4-річну програму розширеного фінансування (EFF) на суму \$15,6 млрд; станом на грудень 2024 року Україна отримала \$10,1 млрд за цією програмою 3. Світовий банк: у грудні 2024 року Світовий банк схвалив \$2,05 млрд для України, включаючи перші кошти з нового \$20-мільярдного фонду США
Своп-лінії	Двостороння угода між центральними банками про обмін валют	Угода між двома центральними банками різних країн про взаємний обмін валют за фіксованими курсами	Своп-лінія на 1 млрд доларів США, надана Польщею Україні для підтримки валютної ліквідності

Джерело: складено авторами за даними джерел [8, с. 12; 9–11]

Як бачимо з таблиці 1, наразі Україна отримує різні види фінансової допомоги від країн-партнерів. Здебільшого наша країна отримує кредити, які хоч і надаються під пільгові ставки, але передбачають необхідність їх повернення. Це у майбутньому є загрозою погіршення бюджетної та боргової безпеки держави. Якщо розглядати структуру фінансової допомоги від партнерів, яка була спрямована саме на бюджетну підтримку та використовувалася не на військові потреби, то можна відзначити тенденцію до зменшення обсягів грантової допомоги. Її поступово заміщують позикові ресурси (рис. 2).

Як видно з рис. 2, у 2023 році загальний обсяг фінансової допомоги від країн-партнерів зріс. Водночас таке зростання відбулося переважно за рахунок кредитних ресурсів та фінансових гарантій, тоді як частка грантової допомоги суттєво зменшилася – з 45,66% у 2022 році до 27,29% у 2023 році. У 2024 році спостерігалось певне скорочення загального обсягу зовнішнього фінансування, однак частка грантових надходжень дещо зросла, досягнувши 30,22% від загального обсягу отриманої допомоги.

З урахуванням того, що у цьому році МВФ погіршив прогнозні економічні показники України на найближчі три роки (Звіт МВФ щодо Укра-

їни № 25/78 [14]), дефіцит бюджету буде значним і Україна потребуватиме фінансової допомоги і надалі (табл. 2).

З таблиці видно, що очікується погіршення основних економічних індикаторів у 2025 році. Так, ріст реального ВВП за прогнозами МВФ дещо сповільниться, бюджетний дефіцит зросте, а індикатор бюджетної безпеки – відношення державного та гарантованого державою боргу до ВВП становитиме 110% ВВП, що перевищує умовно безпечний рівень у 60% (за критеріями Маастрихтських угод, хоча для країн, що розвиваються, цей поріг може бути іншим). У подальші роки спостерігається поступове зниження боргового навантаження – до 103,5% у 2027 році, однак рівень все ще залишається дуже високим і несе ризики для бюджетної стійкості та інвестиційної привабливості країни.

Також ми бачимо, що показник «бюджетний дефіцит без урахування грантів» демонструє ще гіршу ситуацію: у 2024–2025 роках дефіцит перевищує 19–23% ВВП. Це означає, що значну роль у фінансуванні бюджету відіграють зовнішні безповоротні надходження (гранти). І хоча ситуація поступово поліпшується, у 2027 році дефіцит без грантів все ще залишається на досить високому рівні (-5,2% ВВП), що говорить про залежність бюджету від міжнародної підтримки.

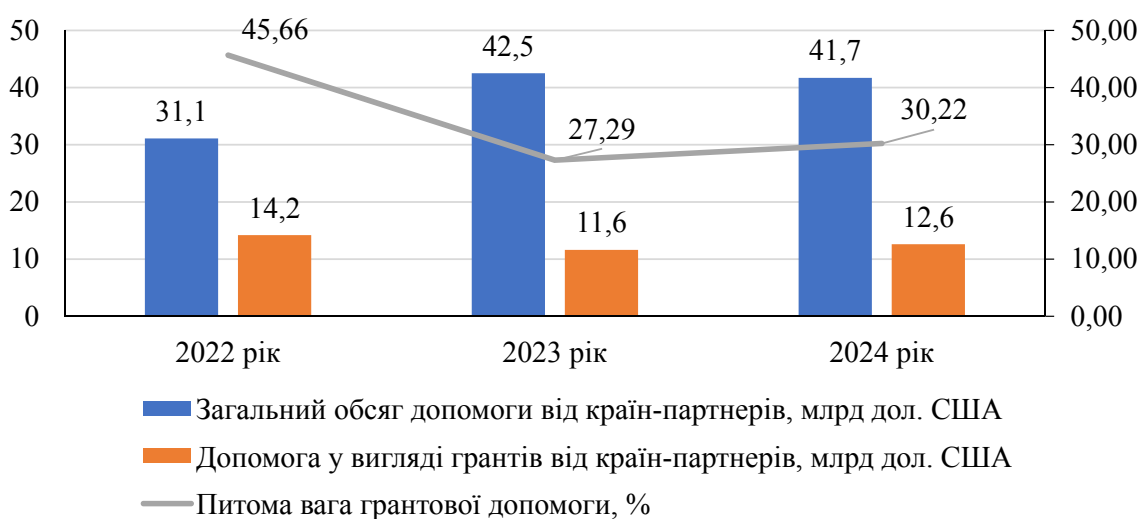

Рисунок 2 – Зовнішнє фінансування Державного бюджету України у 2022 – 2024 роках

Джерело: складено авторами за даними джерел [12; 13]

Таблиця 2 – Основні економічні показники за базовим сценарієм

Показник	2024 рік	2025 рік	2026 рік	2027 рік
Зростання реального ВВП, %	3,5	2-3	4,5	4,8
Бюджетний дефіцит, % до ВВП	-17,2	-18,8	-9,7	-4,1
Бюджетний дефіцит без урахування грантів, % до ВВП	-23,2	-19,6	-9,9	-5,2
Державний борг, % до ВВП	89,8	110,0	108,5	103,5

Джерело: складено авторами за даними джерел [14, с. 16]

Висновки. Аналіз наданої Україні міжнародної фінансової допомоги з боку країн-партнерів, а також оцінка перспектив її подальшого отримання свідчать про те, що стратегічна важливість такої підтримки значно перевищує рамки благодійності чи гуманітарних міркувань. Йдеться про фундаментальний чинник забезпечення життєздатності української держави. Міжнародна фінансова допомога, надана Україні у 2022–2024 роках, стала безпрецедентним проявом глобальної солідарності з країною, яка чинить опір повномасштабній військовій агресії. Проведений аналіз дозволяє виокремити низку ключових висновків щодо ролі, ефективності та майбутніх перспектив міжнародної фінансової підтримки України.

Основні результати наданої фінансової підтримки свідчать про її критичну роль у збереженні макроекономічної стабільності та забезпеченні безперервного функціонування ключових державних інституцій. Сукупний обсяг допомоги, що перевищив 80 мільярдів доларів США, дозволив уникнути економічного колапсу, створити передумови для поступового економічного відновлення та гарантувати соціальний захист найбільш вразливих верств населення. Комплексна структура фінансової підтримки, що охоплює гранти, пільгове кредитування та технічну допомогу, забезпечила всебічне підживлення національної економіки в умовах кризи.

Рекомендації щодо подальшої взаємодії охоплюють кілька стратегічних напрямів. Насамперед, необхідним є поступовий перехід від екстрених заходів підтримки до впровадження цілісних програм відновлення та сталого розвитку, з акцентом на інвестиції в модернізацію інфраструктури та зміцнення енергетичної безпеки. Крім того, надзвичайно важливим залишається посилення координації між міжнародними донорами, зокрема шляхом створення єдиної інтегрованої платформи для ефективного управління наданою допомогою.

У середньо- та довгостроковій перспективі міжнародна фінансова підтримка залишатиметься ключовим чинником забезпечення стійкості України та її здатності протистояти триваючій російській агресії. Водночас очікується поступовий перехід від переважно грантових форм допомоги до більш стабільних і довготривалих інвестиційних інструментів. Поглиблення інтеграції України до європейських і глобальних економічних систем відкриватиме нові можливості для мобілізації ресурсів та зменшення залежності від прямої бюджетної підтримки. Такий підхід дозволить не лише сприяти ефективному відновленню, а й сформулювати підґрунтя для довгострокового сталого розвитку України як невід’ємної складової європейського економічного та політичного простору.

Список використаних джерел:

1. Дем’янюк О. Міжнародна допомога у забезпеченні фінансування сталого розвитку. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2018. Вип. 3. С. 60–69. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32915/1/%d0%94%d0%b5%d0%bc%27%d1%8f%d0%bd%d1%8e%d0%ba.pdf>
2. Мединська Т. В., Боднарюк І. Л., Олійник Н. Р. Міжнародна допомога як основа повоєнного відновлення економіки України. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету. Економічні науки*. 2023. № 73. С. 93–102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14>
3. Мороз Н. В., Косик В. М. Фінансова допомога Україні від міжнародних партнерів у період війни. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління*. 2022. № 5. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01>
4. Щипанський П. В., Леонтович С. П., Сотник В. В. Міжнародна допомога партнерів як одна з економічних складових перемоги. *Актуальні питання національної безпеки і оборони*. 2022. № 2. С. 27–31. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2022-19-2-27-31>
5. Литвинчук О., Шевчук А., Войтюк О. Міжнародна допомога Україні в умовах війни як вид співробітництва з міжнародними організаціями. *Євроінтеграція України та економічна безпека держави*. 2024. Вип. 1(32). С. 239–252. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1\(32\).239-252](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1(32).239-252)
6. Прохорова М.Е., Гуменюк Я.М. Міжнародна фінансова допомога Україні. Наукові перспективи. 2023. № 11(41). С. 640–651. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11\(41\)-640-651](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11(41)-640-651)
7. Доходи Державного бюджету України. *Мінфін*. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/> (дата звернення: 01.04.2025).
8. Trebesch Ch., Bompreszi P., Kharitonov I. Dataset Documentation for the Ukraine Support Tracker: Definitions, Sources, Methods. Kiel, Germany : Kiel Institute for the World Economy, 2024. 44 p.
9. The IMF’s top 10 biggest debtors. *Fdiintelligence*. URL: <https://www.fdiintelligence.com/content/091c7d50-1b0c-5b7c-a28b-30017b57c589> (дата звернення: 02.04.2025).
10. EU financial support to Ukraine. *European Commission*. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-financial-support-ukraine_en?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 02.04.2025).
11. Виконавча рада МВФ затвердила сьомий перегляд програми EFF. *Міністерство Фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/the_imf_board_completed_the_seventh_review_of_the_eff_arrangement-5078 (дата звернення: 02.04.2025).

12. Більша частина державного боргу України – це пільгове фінансування від міжнародних партнерів. *Міністерство Фінансів України*. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/the_largest_part_of_ukraines_state_debt_is_concessional_financing_from_international_partners-4451 (дата звернення: 03.04.2025).

13. Партнери з розвитку, які надали бюджетну підтримку Україні у 2024 році загальним обсягом понад \$41 млрд, та напрям спрямування коштів. *Міністерство Фінансів України*. URL: https://www.mof.gov.ua/uk/news/development_partners_that_provided_ukraine_with_over_41_billion_in_budget_support_in_2024_and_the_allocation_of_these_funds-4974 (дата звернення: 03.04.2025).

14. Seventh review under the extended arrangement under the extended fund facility, requests for modification of a performance criterion, rephrasing of access, and financing assurances review-press release; staff report; and statement by the alternate executive director for Ukraine. *International Monetary Fund*, 2025. 163 p.

References:

1. Demianiuk O. (2018) Mizhnarodna dopomoha u zabezpechenni finansuvannia staloho rozvytku [International assistance in financing sustainable development]. *Visnyk Ternopil'skoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu – Bulletin of Ternopil National Economic University*, vol. 3, pp. 60–69. Available at: <http://dSPACE.wunu.edu.ua/bitstream/316497/32915/1/Дем%27янюк.pdf> (in Ukrainian)
2. Medynska T. V., Bodnariuk I. L., Oliinyk N. R. (2023) Mizhnarodna dopomoha yak osnova povoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy [International assistance as the basis for post-war economic recovery in Ukraine]. *Visnyk Lviv'skoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Bulletin of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences*, no 73, pp. 93–102. DOI: <https://doi.org/10.32782/2522-1205-2023-73-14> (in Ukrainian)
3. Moroz N. V., Kosyk V. M. (2022) Finansova dopomoha Ukraini vid mizhnarodnykh partneriv u period viiny [Financial assistance to Ukraine from international partners during wartime]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriya: Ekonomika ta upravlinnia – Problems of Modern Transformations. Series: Economics and Management*, no 5. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2022-5-08-01> (in Ukrainian)
4. Shchyponyskyi P. V., Leontovych S. P., Sotnyk V. V. (2022) Mizhnarodna dopomoha partneriv yak odna z ekonomichnykh skladovykh peremohy [International assistance from partners as one of the economic components of victory]. *Aktualni pytannia natsionalnoi bezpeky i oborony – Topical Issues of National Security and Defense*, no 2, pp. 27–31. DOI: <https://doi.org/10.33099/2618-1614-2022-19-2-27-31> (in Ukrainian)
5. Lytvynchuk O., Shevchuk A., Voitiuk O. (2024) Mizhnarodna dopomoha Ukraini v umovakh viiny yak vyd spivrobotnytstva z mizhnarodnyimi orhanizatsiyami [International assistance to Ukraine during wartime as a form of cooperation with international organizations]. *Yevrointehratsiia Ukrainy ta ekonomichna bezpeka derzhavy – European Integration of Ukraine and Economic Security of the State*, vol. 1(32), pp. 239–252. DOI: [https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1\(32\).239-252](https://doi.org/10.24144/2078-1431.2024.1(32).239-252) (in Ukrainian)
6. Prokhorova M. E., Humeniuk Ya. M. (2023) Mizhnarodna finansova dopomoha Ukraini [International financial assistance to Ukraine]. *Naukovi perspektyvy – Scientific Perspectives*, vol. 11(41), pp. 640–651. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11\(41\)-640-651](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-11(41)-640-651)
7. Ministry of Finance of Ukraine. *Dokhody Derzhavnoho biudzhetu Ukrainy* [State Budget Revenues of Ukraine]. Available at: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/income/> (in Ukrainian)
8. Trebesch Ch., Bompreszi P., Kharitonov I. (2024) *Dataset Documentation for the Ukraine Support Tracker: Definitions, Sources, Methods*. Kiel: Kiel Institute for the World Economy.
9. FDI Intelligence (2025) The IMF's top 10 biggest debtors. Available at: <https://www.fdiintelligence.com/content/091c7d50-1b0c-5b7c-a28b-30017b57c589>
10. European Commission (2025) EU financial support to Ukraine. Available at: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/eu-assistance-ukraine/eu-financial-support-ukraine_en
11. Ministry of Finance of Ukraine (2025) Vykanavcha rada MVF zatverdyla siomyi perehliad prohramy EFF [IMF Executive Board approved the seventh review of the EFF program]. Available at: https://mof.gov.ua/uk/news/the_imf_board_completed_the_seventh_review_of_the_eff_arrangement-5078 (in Ukrainian)
12. Ministry of Finance of Ukraine (2025) Bilsha chastyna derzhavnoho borhu – tse pilhove finansuvannia [Most of Ukraine's state debt is concessional financing]. Available at: https://mof.gov.ua/uk/news/the_largest_part_of_ukraines_state_debt_is_concessional_financing_from_international_partners-4451 (in Ukrainian)
13. Ministry of Finance of Ukraine (2025) Partnery z rozvytku, yaki nadaly biudzhethu pidtrymku Ukraini u 2024 rotsi [Development partners that provided Ukraine with over \$41 billion in budget support in 2024]. Available at: https://www.mof.gov.ua/uk/news/development_partners_that_provided_ukraine_with_over_41_billion_in_budget_support_in_2024_and_the_allocation_of_these_funds-4974 (in Ukrainian)
14. International Monetary Fund (2025) *Seventh review under the extended arrangement under the extended fund facility, requests for modification of a performance criterion, rephrasing of access, and financing assurances review-press release; staff report; and statement by the alternate executive director for Ukraine*. Washington, D.C.: IMF.

Стаття надійшла до редакції 07.04.2025